

Szkoła Podstawowa im. Henryka Sienkiewicza w Choroszczy

Historia szkoły w Choroszczy zredagowana na podstawie zapisów nieznanego kronikarza, który swoje zapiski rozpoczął od 1904 r.

ROK 1904/05

Siedzibą szkoły był budynek poklasztorny, mieściły się w nim:

- 3 oddziałowa szkoła ludowa, w której uczyły się zarówno dziewczęta, jak i chłopcy różnych narodowości i wyznań zamieszkujących Choroszcz m.in. katolicy, prawosławni, Żydzi.
- 3 oddziałowa szkoła parafialna, do której uczęszczały dziewczynki wyznania prawosławnego.

Obie szkoły prowadziły wzmożoną rusyfikację młodzieży polskiej.

ROK 1907/08

W roku szkolnym 1907/08 w nowym budynku, wzniesionym przez fabrykanta Moesa została otwarta 5-cio oddziałowa szkoła powszechna. Nauka w szkole była płatna, odbywała się w języku rosyjskim i polskim. Dzieci mogły uczyć się religii katolickiej, a w czasie przerw mówiły po polsku.

ROK 1909/10

W tym roku utworzono 4 klasową szkołę powszechną, w której zabroniono nauki polskiego i religii katolickiej. Uczniowie podlegali rusyfikacji. Przymusowo nauczano języka cerkiewno-słowiańskiego, wypożyczano książki w języku rosyjskim, analizowano literaturę rosyjską. W czasie lekcji historii gloryfikowano bohaterów rosyjskich m.in. Suworowa. Młodzież i dzieci zmuszano do uczestnictwa w obchodach świąt i rocznic rosyjskich m.in. wypędzenia Polaków

z Kremla. Mimo to uczniowie tajnie czytali polskie książki i myśleli o odzyskaniu niepodległości.

ROK 1915-1918

Niemcy zlikwidowali rosyjską szkołę powszechną, na jej miejsce tworząc szkołę polską, w której uczyli niewykwalifikowani nauczyciele.

ROK 1918/1939

Po odzyskaniu niepodległości w Choroszczy utworzono 4 klasową szkołę powszechną. Kierowniczką szkoły była Weronika Stankiewicz. Ze względu na dużą ilość dzieci szkołę rozszerzono do 7 oddziałów. W 1939 r. w szkole pracowali następujący nauczyciele: kierownik Hołub Jan, Popiołkowska Helena, Pawłowska Zofia, Szelest Henryka, Emilianowicz Irena, Pomian Maria, Chyży Michał, Puchnowska Anna, Ostaszewska Halina, Zalewski Leon.

ROK 1939/40

Wybuch II wojny światowej spowodował duże zmiany w choroskiej szkole. Ze względu na aresztowania, deportacje do ZSRR, przesiedlenia wymieniona została kadra pedagogiczna. Pracę stracili: Hołub Jan, Zalewski Leon, Pawłowska Zofia, Puchnowska Anna, Emilianowicz Irena, Pomian Maria i Chyży Michał. Grono pedagogiczne zasilili nauczyciele rekrutujący się spośród uciekinierów z Polski zachodniej: kierownik Żmigrod Mieczysław, Bergmanowa, Bursztynowa, Szwarz, Borensztejn. W styczniu szkołę przekształcono w niepełną szkołę średnią, w której uczono języka rosyjskiego i niemieckiego.

ROK 1940/41

Utworzone zostały dwie niepełne szkoły średnie z polskim i rosyjskim językiem wykładowym. Kadre szkoły polskiej tworzyli: kierownik Bućko Antoni (w 1943 r. został zamordowany wraz z całą rodziną przez Niemców), Szelest Henryka, Popiołkowska Helena, Ostaszewska Halina, Słabowska Janina, Lewonowska Alfreda, Bursztyn, Borgman. Przyrody, fizyki, geografii uczyli nauczyciele rosyjscy. Po wkroczeniu Niemców do Choroszczy w czerwcu 1941 r. podjęto próbę ratowania pomocy naukowych i sprzętów znajdujących się w szkole. Tylko część z nich uratowano dzięki postawie Henryki Szelest, ks. Proboszcza Pieściuka i burmistrza Stanisława Bobrowskiego.

ROK 1941-44

W październiku 1941 r. uroczystym nabożeństwem rozpoczęto naukę w powszechnej polskiej szkole, opłacanej przez rodziców. Szkoła liczyła 7 oddziałów: dwa pierwsze, dwa drugie, dwa piąte. Kierownikiem został Borowski Paweł, nauczycielami: Szelest Henryka, Ostaszewska Helena, Czajkowska Franciszka, Zubrzycka Eugenia, Lisowska Zofia, Dyczewska Jadwiga, Łukaszewicz Tadeusz. Naukę prowadzono w nowym, odremontowanym budynku, ponieważ stary znalazł się w obrębie obozu wojennego utworzonego przez Niemców dla jeńców sowieckich. Szkoła działała do 21 grudnia 1941 r., kiedy to wyszło rozporządzenie władz niemieckich o likwidacji polskich szkół. Pracownicy i uczniowie zadbali o bezpieczne ulokowanie sprzętów i pomocy naukowych, niestety działania wojenne, konfiskaty sprawiły, że niewiele dało się uratować. Z kadry pedagogicznej w Choroszczy zostały Szelest Henryka, Ostaszewska Helena, Kwiatkowska Janina, które narażając życie prowadziły tajne nauczanie.

ROK 1944/45

Nauka w szkole, która ponownie wróciła w poklasztorne mury rozpoczęła się 13 września 1944 r a zakończyła 23 września 1945 r. Odremontowana szkoła miała 10 izb, w tym salę gimnastyczną, uczyło się w niej 368 dzieci. Utworzono 4 klasy pierwsze, 2 drugie i trzecie, po 1 klasie czwartej, piątej i szóstej. Kadre pedagogiczną tworzyli kierownik Sokólski Antoni, zastąpiony w styczniu 1945 r. przez Szelest Henrykę, Zalewski Leon, Popko Jadwiga, Zawadzka Regina, Grzędzińska Daria, Kwiatkowska Janina, Ostaszewska Helena. Znany jest również przydział klas:

I a, b- Popko Jadwiga I c, d- Kwiatkowska Janina II a, b- Grzędzińska Daria,

III a- Zawadzka Regina III b- Zalewski Leon IV- Ostaszewska Helena

V- Szelest Henryka VI- Sokólski Antoni

W szkole odbywały się liczne uroczystości i akcje m.in. jasełka, obchody świąt narodowych, gwiazdka dla żołnierza.

ROK 1945/46

Nowy rok szkolny rozpoczęto 17 września 1945 r. ze względu na przeciągający się gruntowny remont szkoły. W szkole uczyło się 433 uczniów przydzielonych do 2 klas pierwszych, 2 klas drugich, 3 klas trzecich, 2 klas czwartych, 1 klasy piątej, szóstej i siódmej. Oddziały były bardzo liczne, w klasie VI uczyło się 50 osób. Kadrze pedagogicznej przydzielono następujące klasy i przedmioty:

Szelest Henryka -wychowawca kl VI, język polski kl.VI, francuski kl. VII

Zalewski Leon- wychowawca kl. VII, przyroda, arytmetyka, rysunki, ćwiczenia cielesne, śpiew kl IVb
Ostaszewska Helena- kl. V wszystkie przedmioty
Zawadzka Regina- kl. IV a+ ćwiczenia cielesne, zajęcia praktyczne w kl. VI i VII
Grzędzińska Daria- kl. II Ia + geografia kl. VI I VII
Popko Jadwiga- kl. III b + arytmetyka kl. IV b
Mudz A.- kl III e +arytmetyka k III a
Kwiatkowska Janina- wychowawca kl. I b i II a
Gogol Franciszek- wychowawca kl. II b, język polski, historia oraz zajęcia praktyczne kl. VII
Bielicka O.- wychowawca kl. I a i IV b
ks.Zacharenko - religia we wszystkich klasach
ks.Mackiewicz - religia prawosławna

W szkole działały organizacja PCK oraz Spółdzielnia Uczniowska "Promyk". Odbływały się liczne uroczystości patriotyczne m.in. rocznica urodzin Tadeusza Kościuszki, Święto Zwycięstwa i Oświaty. Młodzież bawiła się na choince szkolnej, obejrzała przedstawienia teatralne, była na wycieczce w Warszawie.